אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים יט.

מסורת הש"ס

א) מגיגה כ: [מנחות כח.], ב) [ל"ל דתנן], ג) מגיגה כג: יומא מח. עדיות פ"מ מ"ח, ד) [מגיגה ס"ס], ה) [עדיות פ"ב משנה ג], ו) [ויקרא יא], ז) [וש"ש תוס' מגיגה כג: ד"ה והא ותוס' זבחים ט. ד"ה ותפר הכי ותוס' מנחות כח. ד"ה יצאו ותוס' חולין לה. ד"ה אין לן].

תורה אור השלם

1. כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
במדבר ז יד

גליון הש"ס

גמ' כל מה שבכף אחת. עי' חולין לו ע"א תוס' ד"ה ערך:

מוסף רש"י

מי לא עסקינן דנגע בשני. מי לא מלינן למשמע מינה דאפילו נגע בשני נמי קאמר לא יאכל דהא בכל טמא כתיב ושני לוקרי טמא (מוסף כ:) דהא אשמען דאפילו שני אשמען ומה דכתיב כל אשר כמוהו יטמא, וה"ל הכלי דאשמען ומה כמוהו שני וקרי ליה טמא, ולקמן דחמנא והכשר אשר יגע בכל טמא אפילו בשני וה"ל כשר אשרי, לא יאכל, דאלו קרא נכשר שנאמרים כתיב (חגיגה כד.). הכלי מצרף את מה שבתוכו. מחיצת אוכלין הרכה בכלי אחד ונגע טמא באחד מהן, הכלי מצרפן להיות כולן חתיכה אחת ונטמאו כולן (חגיגה כ:) ושאם נגע טבול יום כמקצתו פסל את כולו (מנחות כד.). אבל לא לתרומה. אלא אותה שנגע בה הרא לאשון וכטונעת בה הרא שניה, והשאר טהורות (חגיגה כ:). הוסיף ר"ע. דשא קתני העיד ר"ש על אפר חטאת שנגע טמא בחקצתו פסל את כולו (חגיגה כג.). פסל את כולן. שו אחת מאחת עשרה מעלות שנאמרו בחומר בקודש (חגיגה כ:) שהכלי מצרף כל מה שבתוכו לטיות כאילו נגע בטמא (יומא מח.).

עין משפט נר מצוה

קבא א מיי' פי"ח מהל' מאכלות אסורות הלכה ד:
קבב ב ג מיי' פי"ב מהלכות אסורות הלכה ז:
ד (מיי' פי"ח מהל' טומאת אוכלין הל' טו):
קבג ה מיי' פי"ו מהל' טומאת אוכלין הלכה ח:
קבד ו מיי' פי"ח מהל' מאכלות אסורות הלכה ו:

רבינו חננאל

בכל טמא לא יאכל, בטמא לא נאמר אלא בכל טמא, אלו נאמר בטמא היתיר אופר זה טמא ראשון, למה נאמר בכל טמא להוסיף טמא אחר זה טמא שני. וכתיב לא יאכל הנוגע בזה הטמא. הנה נמצא שלישי מן התורה רביעי מקל וחומר כדאמרן ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה כו'. ואי ס"ד דר' יוסי סבר לה כר' עקיבא דאית ליה שלישי בחולין, ליתני רביעי בתרומה וחמישי בקדש, דהא מעלה לכל אחד ואחד נינהו, מכאן למדנו דר' יוסי לית ליה הא דר"ע. ותו אשכחינן בהדיא במסכת סוטה דר' יוסי סבר אין שני עושה שלישי בחולין. ור' עקיבא נמי לית ליה הא דר' יוסי דתאני ר' יוסי שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקדש. דאי ס"ד דאית ליה, כיון דאית ליה לר' עקיבא דשני עושה שלישי בחולין כמפורש בתורת הכהנים, נימא שלישי שפסול בחולין אינו דין שיעשה רביעי בתרומה, וכי האי דינא ניתי חמישי בקדש ולימא ר' יוסי אליבא דר' עקיבא דבריה סוטה דליה לא סבירא ליה, אלא מדלא אשכחן הנא דתני הכי, ש"מ דאפילו ר' עקיבא לית ליה רביעי בתרומה ולא חמישי בקדש, דהא ולית ליה האי דינא דדן ליה ר' יוסי. ומתמהינן וכי אהאי סברא ניקום וניסמוך. ודק רב כהנא דאשכח הא דתנן במס' חגיגה הבלי מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה, הרביעי בקדש פסול והשלישי בתרומה. ואמרינן מעדותו של ר' עקיבא נשנית משנה זו, דתנן הוסיף ר' עקיבא הסלת והקטורת והלבונה והנחלים שנגע טבול יום במקצת פסל את כולן. כלומר אם נגע טבול יום במקצת הסלת נפסלה כולה, וכן הלבונה והקטורת כיוצא בה. ויש אומרים פירוש אחר, אם נגע טבול יום בסלת נעשה (תחלה) הסלת ראשון, והקטורת שני והלבונה שלישי הנחלים רביעי. עד כאן של תורה פירוש והוא דנגעי אהדדי, אבל אי לא נגעי אהדדי, או אם יש שם עוד חמישי והכלי הוא דמצרפן מדרבנן הוא דמיפסלי אבל מדאורייתא לא. ופליגא דר' חנן דאמר צירוף דאורייתא, דכתיב כף אחת עשרה זהב, עשה הכתוב כל מה שבכף אחת. וקתני סיפא דהא דרייקינן עלה מעדותו של ר' עקיבא נשנית הרביעי בקדש פסול רביעי ולא חמישי. [ור' יוסי להא דתני אבא שאול טבול יום תחילה לקודש לטמא שניים ולפסול אחד הא אסיקנא דר' יוסי לית ליה הא דאבא שאול]. תנן התם במס' עדיות פ"ב. ועל המחט שנמצאת בבשר שהסכין והידים טהורות. מכלל שלא נזרו על הידים טומאת במקדש, זכינו שאין טומאת ידים במקדש.

בכל טמא לא יאכל [א]מי לא עסקינן דנגע בשני רביעי מקל וחומר כדאמרינן ואי ס"ד סבר כר"ע ניתני נמי רביעי בתרומה וחמישי בקודש אלא ר"ע לא סבר כר' יוסי מנלן א"ל דלא לישתמיט תנא וליתני רביעי בתרומה וחמישי בקודש ונימא ר"ע היא ואנן אהכי ניקום ונסמוך נפק רב אשי ואי תימא רב כהנא דק ואשכח הא [ב]דתנן [ג]הכלי מצרף את מה שבתוכו לקודש אבל לא לתרומה והרביעי בקודש פסול והשלישי בתרומה ואמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן מעדותו של ר"ע נשנית משנה זו [ד](דתניא) [ה]הוסיף ר"ע [ו]הסולת והקטורת והלבונה והנחלים שאם נגע טבול יום במקצתן פסל את כולן רביעי אין חמישי לא שלישי אין רביעי לא אלמא קסבר [ז]צירוף דרבנן ופליגא דרבי חנין דאמר [ח]צירוף דאורייתא שנאמר [ט]כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת הכתוב עשה [י]כל מה שבכף אחת [יא]תנן התם [יב]על מחט שנמצאת בבשר שהסכין והידים טהורות והבשר טמא נמצאת בפרש הכל טהור אמר רבי עקיבא [יג]זכינו שאין טומאת ידים במקדש ונימא

מקרא מלא דבר הכתוב דילמא אתא הוא לקדשים דה"א עושין כיולא בהן מוהכשר אשר יגע בכל טמא: **אלמא** קסבר צירוף דרבנן. יש פי' מרש"י שמפרש דדייק לר"ע לצירוף דרבנן דמדאורייתא אין טומאה לגבוה וגחלים דהא לאו אוכל נינהו דמעלה דרבנן היא מה שמקבלין טומאה וכפ' כל שעה (לקמן לה.) קרי לה מעלה ואין זה ראיה דהתם נמי קרי לה מעלה להביא כפרתו אוכל בקדשים אף על גב דהוי דאורייתא כדדרים בפרק הערל (יבמות עד:) ועוד דבהדיא מוכח בפרק שני דחולין (דף לו:) דוהכשר לרבות עצים ולבונה לאו אסמכתא היא דמוכח התם מינה דחיצת הקודש מכשר דאורייתא [ט] ונראה לר"י כמו שהוצה בפי' דדייק לצירוף דרבנן מהא דקתני ריש על אפר חטאת שאם נגע טמא במקצת טימא את כולו וחזו מדרבנן שאפר חטאת אינו קודש אלא חול כדמוכח בפרק התכלת (מנחות נב. ושם) שאין מועלין באפר פרה וקתני הוסיף ר"ע משמע דהוי דרבנן כמו ריש: **שאין** טומאת ידים במקדש. פירוש לר"י אמאי היה להם להיות טמא הא אין כהן היקם הדעת ולו משום דאמר בפ' בתרא דחגיגה (דף כד. ושם) כל הפוסל התרומה מטמא ידים להיות שניות א"כ מאי קא פריך תרוייהו בו ביום גזרו והא הנהו ידים שפוסלות התרומה אינו

ניתני נמי רביעי בתרומה. וה"ה דהוה מצי למימר אי סבר לה כר"ע אמאי אינעריך לאיתויי בקל וחומר רביעי בקודש ממחוסר כפורים מגופיה דקרא שמעינן ליה דין דשלישי טמא בחולין קרי כאן והכשר אשר יגע בכל טמא וגו' כי היכי דדרשינן השתא לענין שלישי: **לא לישתמיט תנא** וליתני רביעי בתרומה וחמישי בקודש. פ"ה דלמ"ד טומאת מקצן לטמא אחרים דרכנן לא משכחת רביעי בקודש אלא מדרבנן ועל ידי עניש ולבונה משכחת לה שפיר כדפי' לעיל ור"ל דמיבעיא ליה אי מהני מיגת הקודש למימי ביה לאשון ומני יסבור דאוכל טמטמא אוכל ומה שפ"ה מדקתני לה גבי מעלות בפרק חומר בקודש (חגיגה כ: ושם) אם כן דרבנן היא אין נראה לר"י דהא אוקמא כר"ע ואיהו דרש יטמא יטמא ע"כ רביעי בקודש דאוריתא דקרי כאן והכשר אשר יגע וגו' ולירוף נמי דאוריתא לרבי חנין והא דאמר בחגיגה (שם כא:) חמש מעלות אחרונות לית להו דרבא טומאה דאוריתא רביעי מגאל לא גרם דאוריתא ואפילו אי גרם ליה ה"פ לית להו דרבא טומאה דאוריתא שלא היה לכתוב לטמאה לפי שהן רחוקין מן הטומאה דמן הדין היה להם להיות טהורים ועוד פ"ה דמאן דלא דרש יטמא יטמא נפקא ליה דאוכל טומאת אחרים מדאיצטריך טמא הוא למעוטי שאין טומאה עושה כיולא בה אור"י הניחא לאביי ולרב אחא בר אהבה אכל לרבינא דאמר מקרא מלא דבר הכתוב דילמא אתא הוא לקדשים דה"א עושין כיולא בהן מוהכשר אשר יגע בכל טמא: **אלמא** קסבר צירוף דרבנן. יש פי' מרש"י שמפרש דדייק לר"ע לצירוף דרבנן דמדאורייתא אין טומאה לגבוה וגחלים דהא לאו אוכל נינהו דמעלה דרבנן היא מה שמקבלין טומאה וכפ' כל שעה (לקמן לה.) קרי לה מעלה ואין זה ראיה דהתם נמי קרי לה מעלה להביא כפרתו אוכל בקדשים אף על גב דהוי דאוריתא כדדרים בפרק הערל (יבמות עד:) ועוד דבהדיא מוכח בפרק שני דחולין (דף לו:) דוהכשר לרבות עצים ולבונה לאו אסמכתא היא דמוכח התם מינה דחיצת הקודש מכשר דאוריתא [ט] ונראה לר"י כמו שהוצה בפי' דדייק לצירוף דרבנן מהא דקתני ריש על אפר חטאת שאם נגע טמא במקצת טימא את כולו וחזו מדרבנן שאפר חטאת אינו קודש אלא חול כדמוכח בפרק התכלת (מנחות נב. ושם) שאין מועלין באפר פרה וקתני הוסיף ר"ע משמע דהוי דרבנן כמו ריש: **שאין** טומאת ידים במקדש. פירוש לר"י אמאי היה להם להיות טמא הא אין כהן היקם הדעת ולו משום דאמר בפ' בתרא דחגיגה (דף כד. ושם) כל הפוסל התרומה מטמא ידים להיות שניות א"כ מאי קא פריך תרוייהו בו ביום גזרו והא הנהו ידים שפוסלות התרומה אינו

נמשכת

טמא ואינו עושה כיולא בו (לעיל יח:) ומדאיצטריך קרא למעוטי כיולא בו מכלל דמטמא אחרים וכ"ת טמא הוא הרי הוא טמא ואינו מטמא אחרים א"כ לשתוק קרא מיניה ולכתוב טמא ומהיכא תיתי לן טומאה לאחרים. ואי קשיא הואיל ומשקין לא מטמאי אחריני לרבי יוסי תו לא מיתוקמא מתני' כתלמא דתריץ ר' ירמיה לעיל (טו:) ואזדא ר' יוסי לטעמייה דהכר קושיין לדוכתה אמאי אינה היא המדה מדה ומדה היא לא מיקשי דכי אוקימנא ואזדא רבי יוסי לטעמייה כתב טעמא דהא מתני' דר' יוסי אלינא דר"ע אוקימנא דדרים יטמא יטמא דהא מהא מייתינן סייעתא עליה. ואני שמעתי דר' יוסי לית ליה יטמא יטמא גבי משקין והא דאמר לא ס"ל בהדיא דאוכלין דר"ע אמרן לענין טומאה עושה כיולא בה ועכשיו אתה בא לידי רביעי שרץ כלי כלי אוכל ואוכל משקה ומשקה אוכל ואי אפשר להעמידו מפני כמה תשובות ומיהו לר"מ דאמר בהדיא טומאת משקין לטמא אחרים לאו דאוריתא לא משכחת לה רביעי אלא מדרבנן: **ואמן אהכי נסמוך.** משום דלא אשכחן תנא נימא דר"ע לית ליה ק"ו: **דק ואשכח.** בהדיא דאמר ר"ע רביעי ולא חמישי: **סלתי מצרף מה שבתוכו.** ערינה תרוכה ובה אוכלי קודש מכאן ואוכלי קודש מכאן ואין נוגעין זה בזה ונגע טמא באוכלין שבראש אחד ובכלי לא נגע ואוכל אין מטמא כלי אחר מדרבנן ואפ"ה האוכלין שבאמצע לאשה טמאים שבכלי מצרפן: **מעדותו.** ע"י עדותו: **הוסיף ר"ע.** אע"ג דלאו אוכלין נינהו חיצת הקודש מכשרתן ומשוא להו אוכל כפ' כל שעה (לקמן לה.): **פסל את כולן.** אלמא מצרף כלי מה שבתוכו דאי מטום דנגעי אהדדי נהי דגחלת שנגע בה מטמא את חברתה אבל חברתה אבל חברתה אינו אינו ס"ל אפי' ומשמע דאמר מר ומשמע דאמר מר ומשמע דאמר מר